

CENTRUL ROMILOR PENTRU POLITICI DE SĂNĂTATE

PROGRAMUL “ADVOCACY SI MONITORIZAREA POLITICILOR PUBLICE DE INCLUZIUNE SOCIALE ADRESATE ROMILOR ”

Programul „Advocacy și Monitorizarea Politicilor Publice de Incluziune Socială adresate Romilor” reprezintă una dintre direcțiile strategice prin care Asociația SASTIPEN – Centrul Romilor pentru Politici de Sănătate a transformat experiența acumulată în comunități în instrumente concrete de influențare a politicilor publice. Acest program a fost construit pe baza convingerii că intervențiile locale, oricât de eficiente, nu pot produce schimbări structurale în absența unor politici publice coerente, monitorizate și adaptate permanent la realitățile din teren.

Începând cu anul 2014, SASTIPEN este parte a consorțiului național al organizațiilor rome și pro-rome din România responsabil de elaborarea rapoartelor societății civile privind implementarea Strategiei Naționale pentru Incluziunea Romilor (SNIR). În acest cadru, organizația a contribuit la analiza progreselor și a lacunelor în domenii precum sănătatea, combaterea discriminării, ocuparea forței de muncă și incluziunea socială. Rolul SASTIPEN în consorțiu a fost în special acela de a monitoriza și evalua implementarea componentei Sănătate din SNIR, pe baza datelor colectate din comunități, a experienței mediatorilor sanitari și a cazurilor documentate privind accesul romilor la servicii medicale.

Prin acest program, SASTIPEN a dezvoltat o metodologie de monitorizare bazată pe corelarea informațiilor provenite din trei surse principale: date instituționale, observații din teren și mărturiile ale beneficiarilor. Această abordare a permis formularea unor rapoarte alternative fundamentate, care au evidențiat discrepanțele dintre angajamentele asumate la nivel strategic și realitatea implementării la nivel local. Rapoartele societății civile au devenit instrumente importante de dialog cu autoritățile centrale și cu Comisia Europeană, contribuind la presiunea constructivă pentru îmbunătățirea politicilor publice.

Un rezultat major al activității de advocacy a fost aducerea pe agenda publică a necesității dezvoltării unor mecanisme clare de prevenire și combatere a discriminării în sistemul sanitar. Pe baza cazurilor documentate, SASTIPEN a demonstrat că lipsa unor proceduri operaționale privind nediscriminarea în unitățile medicale favorizează perpetuarea practicilor discriminatorii. Campania de advocacy inițiată de organizație a contribuit la elaborarea și promovarea unei proceduri operaționale privind respectarea principiilor egalității de șanse în unitățile medicale, precum și la integrarea tematicii eticii și nediscriminării în programele de formare profesională.

Începând cu anul 2024, SASTIPEN este recunoscut de Ministerul Sănătății ca partener strategic în analiza și îmbunătățirea activității de mediere sanitară și în implementarea componentei Sănătate din Strategia Națională pentru Incluziunea Romilor 2022–2027. Această recunoaștere reprezintă o validare instituțională a expertizei dezvoltate de organizație în peste 15 ani de intervenții. În cadrul dialogului cu autoritățile, SASTIPEN a contribuit la actualizarea instrumentelor metodologice destinate mediatorilor sanitari, la îmbunătățirea mecanismelor de monitorizare și la formularea unor soluții pentru creșterea eficienței și sustenabilității programului.

La nivel local și județean, programul de advocacy a sprijinit autoritățile în elaborarea și adoptarea planurilor de acțiune pentru incluziunea romilor. SASTIPEN a promovat un model participativ de planificare „de jos în sus”, în care nevoile identificate în comunitate sunt integrate în documentele strategice locale. Prin organizarea de consultări publice, dezbateri și sesiuni de lucru cu reprezentanți ai autorităților locale, organizația a facilitat dialogul între comunități și instituții. Această abordare a contribuit la dezvoltarea unei culturi a responsabilității și la asumarea locală a măsurilor de incluziune.

La nivel european, activitatea de advocacy a fost consolidată prin apartenența SASTIPEN la ERGO Network și la grupuri consultative ale Comisiei Europene, inclusiv în relație cu DG JUST. În acest context, organizația a adus în dezbaterile europene perspectivele comunităților rome din România, contribuind la elaborarea de recomandări privind combaterea antițigănistului și promovarea egalității de șanse. Participarea la aceste platforme a permis

CENTRUL ROMILOR PENTRU POLITICI DE SĂNĂTATE

conectarea experienței naționale la procesele europene de monitorizare a implementării cadrului strategic al UE pentru romi.

Impactul programului se reflectă în consolidarea imaginii SASTIPEN ca actor credibil și expert în domeniul politicilor publice pentru romi. Organizația a demonstrat că advocacy-ul eficient presupune îmbinarea cercetării, a monitorizării sistematice și a dialogului instituțional. Problemele identificate în teren – de la lipsa accesului la servicii medicale până la discriminarea instituțională – au fost transformate în propuneri concrete de politici și proceduri.

În ansamblu, Programul „Advocacy și Monitorizarea Politicilor Publice de Incluziune Socială adresate Romilor” a contribuit la consolidarea cadrului instituțional privind drepturile romilor și la promovarea valorilor fundamentale europene: egalitatea, demnitatea umană, nediscriminarea și solidaritatea. Prin monitorizare constantă și dialog strategic, SASTIPEN continuă să joace un rol esențial în asigurarea faptului că strategiile naționale nu rămân simple documente programatice, ci devin instrumente reale de schimbare în beneficiul comunităților vulnerabile.

PROIECT “ADVOCACY PENTRU ÎMBUNĂTĂȚIREA PLANULUI DE ACȚIUNE ÎN DOMENIUL SĂNĂTĂȚII ROMILOR” (2010-2012)

Proiectul „Advocacy pentru îmbunătățirea Planului de Acțiune în domeniul sănătății romilor” (2010–2012) a reprezentat una dintre primele intervenții strategice ale Asociației SASTIPEN – Centrul Romilor pentru Politici de Sănătate în sfera influențării directe a politicilor publice. Acest demers a fost fundamentat pe rezultatele cercetării realizate în anul 2010 – „*Evaluarea accesului romilor la serviciile de sănătate publică*”, studiu care a evidențiat în mod sistematic barierele structurale, administrative și discriminatorii care afectau accesul romilor la servicii medicale de bază.

Pornind de la concluziile cercetării, SASTIPEN a elaborat o Recomandare de Politică Publică în domeniul sănătății romilor, document care propunea o schimbare de paradigmă: trecerea de la intervenții fragmentate și reactive la un model integrat, bazat pe echitate, responsabilitate instituțională și mecanisme clare de monitorizare. Recomandarea includea măsuri privind consolidarea programului de mediere sanitară, îmbunătățirea accesului la servicii primare, combaterea discriminării în unitățile medicale și dezvoltarea unor indicatori de monitorizare a progresului.

Scopul principal al proiectului a fost influențarea membrilor Comisiei Ministeriale pentru Romi din cadrul Ministerului Sănătății, astfel încât recomandările formulate de SASTIPEN să fie integrate în documentele strategice oficiale. Campania de advocacy a fost amplă și structurată pe mai multe niveluri.

La nivel central, au fost organizate întâlniri de lucru cu reprezentanți ai Ministerului Sănătății și ai Agenției Naționale pentru Romi (ANR). Aceste întâlniri au avut rolul de a prezenta concluziile cercetării, de a argumenta necesitatea revizuirii Planului de Acțiune în domeniul sănătății romilor și de a construi un dialog instituțional bazat pe date și evidențe. SASTIPEN a susținut că politicile existente nu răspund adecvat realităților din comunități și că este necesară o abordare coerentă, susținută de mecanisme clare de implementare și evaluare.

Un element esențial al proiectului a fost crearea unei rețele a ONG-urilor rome active la nivel comunitar, coordonată de SASTIPEN. Această rețea a funcționat ca o platformă de consultare și formulare de recomandări la nivel local și județean. Organizațiile membre au contribuit cu informații din teren, au validat propunerile formulate și au transmis, la rândul lor, solicitări către autoritățile locale. Astfel, campania a avut o dimensiune participativă, consolidând legitimitatea demersului și demonstrând că recomandările nu reprezintă doar poziția unei organizații, ci exprimă nevoile reale ale comunităților rome.

Coordonatorul proiectului, Daniel Rădulescu, a avut un rol activ în promovarea publică a tematicii. Acesta a participat la emisiuni TV și a publicat articole în mass-media și în mediul online, aducând în atenția opiniei

CENTRUL ROMILOR PENTRU POLITICI DE SĂNĂTATE

publice necesitatea schimbării paradigmei în abordarea accesului romilor la servicii de sănătate. Mesajul central al campaniei a fost că inegalitățile în sănătate nu pot fi reduse doar prin intervenții sociale punctuale, ci prin politici publice asumate și integrate în sistemul național de sănătate.

Impactul proiectului s-a concretizat în luna octombrie 2012, când Agenția Națională pentru Romi a transmis oficial către SASTIPEN o adresă prin care confirma că documentul de recomandări a fost analizat de experții ANR și ai Ministerului Sănătății și că acesta va constitui bază de referință pentru noul document de politică publică în domeniul incluziunii romilor. Ulterior, principiile promovate prin campania de advocacy au fost reflectate în cadrul strategic adoptat prin Hotărârea Guvernului nr. 18/2015, care a stabilit noua Strategie a Guvernului României pentru incluziunea cetățenilor români aparținând minorității rome.

Proiectul a demonstrat capacitatea SASTIPEN de a transforma cercetarea în instrument de influență politică și de a construi un dialog instituțional bazat pe argumente solide. Mai mult, a consolidat rolul organizației ca actor credibil în procesul de elaborare și monitorizare a politicilor publice pentru romi, marcând o etapă esențială în dezvoltarea dimensiunii de advocacy a SASTIPEN.

PROIECT “ PUNCT NATIONAL DE CONTACT PENTRU DECADEA DE INCLUZIUNE A ROMILOR” (2014-2015)

Proiectul „Punct Național de Contact pentru Decada de Incluziune a Romilor” (2014–2015) a reprezentat un moment strategic în consolidarea rolului de advocacy al Asociației SASTIPEN – Centrul Romilor pentru Politici de Sănătate la nivel național și internațional. Într-o perioadă marcată de finalizarea ciclului Decadei de Incluziune a Romilor 2005–2015, implicarea SASTIPEN ca punct național de contact a oferit organizației oportunitatea de a interacționa direct cu factorii de decizie și de a influența agenda publică privind incluziunea romilor.

Decada de Incluziune a Romilor (2005–2015) a fost o inițiativă internațională care a reunit nouă guverne, organizații interguvernamentale și neguvernamentale, precum și reprezentanți ai societății civile rome, cu scopul de a accelera îmbunătățirea situației romilor în patru domenii prioritare: educație, ocuparea forței de muncă, sănătate și locuințe, având în vedere, în mod transversal, combaterea sărăciei și a discriminării. Un principiu esențial al Decadei a fost participarea deplină a comunităților rome și implicarea activă a societății civile rome în procesul decizional.

În acest context, în perioada 1 ianuarie 2014 – 31 decembrie 2014, SASTIPEN a funcționat oficial ca Punct Național de Contact pentru Secretariatul Decadei de Incluziune a Romilor. Această responsabilitate a însemnat nu doar un rol de reprezentare, ci și unul de facilitare a dialogului și monitorizare a progreselor la nivel național.

În calitate de punct național de contact, SASTIPEN a avut mai multe atribuții esențiale. În primul rând, organizația a asigurat participarea societății civile rome din România la evenimentele internaționale organizate sub egida Președinției Decadei. În 2014, Secretariatul Decadei a stabilit o serie de evenimente-cheie, printre care Economic Empowerment Workshop (Podgorica, Muntenegru, 18–19 iunie 2014), Decade Focal Point Networking Meeting (Praga, 30–31 mai 2014) și două reuniuni ale International Steering Committee (iunie și septembrie 2014, inclusiv la Sarajevo). Prin participarea la aceste întâlniri, SASTIPEN a reprezentat poziția societății civile rome din România și a transmis informații relevante privind implementarea angajamentelor asumate de statul român.

În al doilea rând, SASTIPEN a încurajat și facilitat dialogul dintre autoritățile naționale și reprezentanții comunităților rome privind punerea în aplicare a obiectivelor Decadei. În această perioadă, rolul de advocator al organizației a fost decisiv. SASTIPEN a avut posibilitatea de a comunica direct cu factori de decizie din ministere și agenții guvernamentale, punând în discuție nevoia de actualizare a măsurilor privind incluziunea romilor, în special în domeniul sănătății și combaterii discriminării. Experiența acumulată în implementarea proiectelor

CENTRUL ROMILOR PENTRU POLITICI DE SĂNĂTATE

locale a oferit organizației argumente solide pentru a evidenția discrepanțele dintre angajamentele asumate la nivel strategic și realitatea din comunități.

Un alt rol important a fost diseminarea informațiilor despre Decadă către populația romă și către societatea civilă. SASTIPEN a organizat întâlniri de informare și a transmis către ONG-uri și lideri comunitari date privind progresul, oportunitățile de participare și responsabilitățile statului. Astfel, organizația a contribuit la consolidarea unei culturi a monitorizării și la creșterea gradului de conștientizare cu privire la importanța participării civice.

De asemenea, SASTIPEN a sprijinit implicarea activă a societății civile romă în procesul de monitorizare și implementare a planurilor naționale de acțiune. Prin expertiza acumulată în domeniul sănătății și nediscriminării, organizația a furnizat analize și informații relevante care au alimentat dezbaterile interne și internaționale. Rolul de punct național de contact a oferit acces direct la mecanismele de coordonare internațională, permițând transmiterea pozițiilor și preocupărilor comunităților romă către forurile de decizie.

Impactul proiectului a fost semnificativ din perspectiva consolidării poziției SASTIPEN ca actor strategic în domeniul politicilor publice pentru romi. Organizația a demonstrat că poate asigura o punte eficientă între nivelul local și cel internațional și că poate transforma experiența practică în propuneri de politici și în intervenții de advocacy. În același timp, implicarea directă în procesul Decadei a întărit legitimitatea SASTIPEN în dialogul cu autoritățile naționale, confirmând rolul său de partener relevant și critic constructiv.

În concluzie, proiectul „Punct Național de Contact pentru Decada de Incluziune a Romilor” a reprezentat o etapă definitorie în evoluția dimensiunii de advocacy a SASTIPEN. Prin facilitarea dialogului, reprezentarea societății civile și monitorizarea implementării angajamentelor, organizația a contribuit activ la procesul de evaluare și actualizare a politicilor de incluziune, consolidând participarea romilor în procesul decizional și promovând responsabilitatea instituțională.

PROIECT “ADVOCACY PENTRU IMPLICAREA CONSILIILOR JUDEȚENE DIN REGIUNEA OLTENIA ÎN PROCESUL DE INCLUZIUNE AL ROMILOR” (2015-2017)

Proiectul „Advocacy pentru implicarea Consiliilor Județene din Regiunea Oltenia în procesul de Incluziune al romilor” (2015–2017) a reprezentat una dintre cele mai inovatoare inițiative de politică publică promovate de Asociația SASTIPEN – Centrul Romilor pentru Politici de Sănătate. Acest demers a avut ca obiectiv strategic schimbarea paradigmei privind responsabilitatea instituțională în domeniul incluziunii romilor, demonstrând pentru prima dată în România că problematica incluziunii nu trebuie abordată exclusiv din perspectiva Guvernului, ci și prin implicarea directă și activă a autorităților județene, în special a Consiliilor Județene.

Proiectul a fost implementat în județele Olt, Dolj, Gorj și Mehedinți și a avut la bază o amplă cercetare sociologică realizată de experții Sastipen în 84 de localități, în perioada iunie–decembrie 2015. Cercetarea a vizat peste 3.000 de persoane de etnie romă și a analizat situația acestora în domeniile sănătății, educației, ocupării, locuirii și accesului la servicii publice. Concluziile au evidențiat un nivel ridicat de excluziune socială, lipsa locurilor de muncă, deficit de infrastructură, acces precar la servicii medicale și educaționale, precum și un grad foarte scăzut de încredere în autoritățile locale.

Pe baza acestor date, Sastipen a elaborat o propunere de Program Pilot de Interes Național – „Incluziunea socială a comunităților defavorizate cu romi din Regiunea S-V Oltenia”, document care fundamentează intervențiile propuse. Documentul evidențiază necesitatea unei abordări integrate și subliniază explicit rolul Consiliilor Județene în coordonarea și cofinanțarea măsurilor de incluziune, în concordanță cu Strategia Națională pentru Incluziunea Romilor și cu legislația privind descentralizarea serviciilor publice.

Un element central al proiectului a fost demonstrarea faptului că Consiliul Județean este instituția-cheie la nivel teritorial, având prin statut atribuții clare în domeniul dezvoltării economice, infrastructurii, serviciilor sociale,

CENTRUL ROMILOR PENTRU POLITICI DE SĂNĂTATE

sănătății și educației. Sastipen a argumentat că, fără asumarea responsabilității la nivel județean, politicile pentru romi rămân fragmentate și dependente exclusiv de inițiative centrale sau de proiecte punctuale finanțate din fonduri externe.

În cadrul proiectului au fost organizate întâlniri de lucru cu reprezentanții Consiliilor Județene, ai prefecturilor, ai direcțiilor de sănătate publică, ai inspectoratelor școlare și ai agențiilor județene pentru ocuparea forței de muncă. De asemenea, au fost facilitate dezbateri publice și sesiuni de consultare cu societatea civilă romă și neromă, pentru a asigura o abordare participativă în elaborarea planurilor de acțiune.

Rezultatul principal al proiectului a fost formularea și transmiterea unui document de poziție către Ministerul Fondurilor Europene, prin care Sastipen a solicitat alocarea unei linii de finanțare dedicate implementării programului pilot regional. Documentul propunea un model de intervenție integrată, cu măsuri în domeniul sănătății comunitare, educației incluzive, ocupării și antreprenoriatului social, infrastructurii și locuirii, precum și înființarea unor unități județene de incluziune socială în cadrul Consiliilor Județene.

Deși Ministerul Fondurilor Europene nu a alocat resurse financiare pentru implementarea directă a programului pilot, instituția a transmis oficial către Sastipen că propunerea va fi înaintată către Agenția pentru Dezvoltare Regională Sud-Vest Oltenia (ADR S-V Oltenia), în vederea includerii acesteia în Planul de Dezvoltare Regională. Această recunoaștere instituțională a reprezentat un rezultat important, confirmând relevanța și fundamentarea solidă a propunerii elaborate de organizație.

Proiectul a avut o valoare strategică majoră prin faptul că a introdus, pentru prima dată în România, ideea asumării regionale și județene a problematicii incluziunii romilor. Documentul elaborat de Sastipen subliniază clar că adoptarea unor planuri județene specifice pentru populația romă constituie o premieră și poate deveni un model replicabil la nivel național.

Un alt rezultat important a fost consolidarea dialogului interinstituțional la nivel regional. Reprezentanții Consiliilor Județene au agreeat necesitatea unui memorandum regional privind intervenția coordonată în domeniul incluziunii romilor, ceea ce a contribuit la crearea unei viziuni comune asupra responsabilității administrative.

Proiectul a demonstrat că incluziunea socială nu poate fi tratată ca o temă marginală sau exclusiv sectorială, ci trebuie integrată în strategiile județene de dezvoltare durabilă. Prin acest demers, Sastipen a evidențiat faptul că autoritățile județene au capacitatea de a asigura cofinanțarea proiectelor europene, de a coordona instituțiile subordonate și de a adapta politicile la nevoile reale ale comunităților locale.

În concluzie, proiectul „Advocacy pentru implicarea Consiliilor Județene din Regiunea Oltenia în procesul de Incluziune al romilor” a reprezentat un moment de referință în dezvoltarea unei noi abordări instituționale în România. Chiar dacă finanțarea directă a programului pilot nu a fost aprobată, demersul a generat un impact strategic, influențând planificarea regională și consolidând ideea că incluziunea romilor este o responsabilitate comună, care trebuie asumată nu doar la nivel central, ci și la nivel județean și local, în beneficiul tuturor cetățenilor.

PROIECT “ ROMA FORUM – ÎNTĂRIREA CAPACITATII DE WATCHDOG A ONG-URILOR ROMILOR” (2022-2025)

Proiectul „Roma Forum – Întărirea capacității de watchdog a ONG-urilor romilor” (2022–2025) reprezintă una dintre cele mai importante inițiative strategice asumate de Asociația SASTIPEN – Centrul Romilor pentru Politici de Sănătate în domeniul consolidării participării civice și al monitorizării politicilor publice destinate romilor. Începând cu anul 2022, Sastipen, alături de Asociația Nevo Parudimos, și-a asumat responsabilitatea de a coordona rețeaua informală Roma Forum, o platformă de organizații rome și activiști care urmăresc întărirea rolului societății civile în procesul de consultare, implementare și monitorizare a politicilor publice pentru romi.

CENTRUL ROMILOR PENTRU POLITICI DE SĂNĂTATE

Contextul apariției proiectului este strâns legat de nevoia reală de a consolida mecanismele de participare a ONG-urilor romilor în procesul decizional. Deși Strategia Națională pentru Incluziunea Romilor 2022–2027 prevede consultarea societății civile, în practică, implicarea organizațiilor rome în procesele de planificare și alocare a resurselor a fost adesea formală sau limitată. În acest context, Roma Forum și-a propus să transforme organizațiile romilor din beneficiari pasivi ai politicilor în actori activi, capabili să exercite un rol de watchdog, să monitorizeze implementarea măsurilor și să formuleze poziții argumentate.

Un moment definitoriu pentru consolidarea acestei inițiative a fost organizarea, în perioada 24–26 noiembrie 2022, la București, a conferinței naționale „Bottom up funding for Roma – Modele de intervenție în procesul de incluziune și abilitare a romilor”. Evenimentul a reunit reprezentanți ai ONG-urilor rome, experți în politici publice, factori de decizie din administrația centrală, reprezentanți ai autorităților de management și ai instituțiilor europene. Conferința a evidențiat, în mod clar, necesitatea implicării reale a organizațiilor rome în procesul de planificare a fondurilor europene și în definirea priorităților de finanțare.

Dezbaterile din cadrul conferinței au scos în evidență două probleme majore: pe de o parte, lipsa unor mecanisme transparente și eficiente de consultare a societății civile rome în procesul de programare financiară; pe de altă parte, capacitatea limitată a multor ONG-uri rome de a analiza critic politicile publice și de a interveni argumentat în dialogul cu autoritățile. Astfel, conferința a reprezentat un catalizator pentru redefinirea rolului Roma Forum și pentru lansarea unei campanii ample de advocacy.

În urma conferinței, Sastipen a demarat o campanie structurată de consolidare a capacității de watchdog a ONG-urilor romilor. Aceasta a inclus sesiuni de formare privind analiza politicilor publice, monitorizarea bugetară, mecanismele de consultare publică și utilizarea instrumentelor de transparență decizională. Organizațiile membre ale rețelei au fost sprijinite să elaboreze poziții comune, să formuleze propuneri de amendamente și să participe activ la consultările organizate de ministere.

Un obiectiv central al proiectului a fost stabilirea unui parteneriat stabil de comunicare între Roma Forum și instituțiile-cheie responsabile de politicile pentru romi. În acest sens, Sastipen a inițiat dialoguri instituționale cu Punctul Național de Contact pentru Romi din cadrul Ministerului Investițiilor și Proiectelor Europene (MIPE), cu Agenția Națională pentru Romi (ANR) și cu alte ministere cu atribuții în domeniul educației, sănătății, ocupării și protecției sociale. Scopul acestor demersuri a fost crearea unui cadru predictibil de consultare și schimb de informații, care să permită societății civile rome să contribuie în mod substanțial la elaborarea și monitorizarea măsurilor de incluziune.

Campania de advocacy a inclus transmiterea de documente de poziție, organizarea de mese rotunde tematice, participarea la grupuri de lucru interministeriale și promovarea publică a necesității unui mecanism de finanțare „bottom-up”, care să permită organizațiilor rome locale să acceseze direct fonduri pentru intervenții comunitare. Sastipen a argumentat constant că eficiența politicilor publice depinde de capacitatea comunităților vizate de a participa activ la definirea soluțiilor.

Un rezultat important al proiectului a fost consolidarea rețelei Roma Forum ca spațiu de coordonare informală, dar funcțională, a organizațiilor rome. Rețeaua a devenit un cadru de schimb de bune practici, de solidaritate instituțională și de reacție rapidă la inițiative legislative sau administrative care afectează drepturile romilor. În plus, prin implicarea constantă în procesele de consultare, Roma Forum a contribuit la creșterea gradului de vizibilitate a societății civile rome în dialogul public.

Proiectul a avut și un impact simbolic important: a reafirmat faptul că ONG-urile romilor nu trebuie să fie percepute doar ca implementatori de proiecte sociale, ci ca actori legitimi în procesul democratic, cu dreptul și capacitatea de a monitoriza și evalua politicile publice. Prin această abordare, Sastipen și Nevo Parudimos au consolidat o cultură a responsabilității și transparenței în relația dintre stat și comunitățile rome.

CENTRUL ROMILOR PENTRU POLITICI DE SĂNĂTATE

În concluzie, proiectul „Roma Forum – Întărirea capacității de watchdog a ONG-urilor romilor” (2022–2025) a reprezentat un pas strategic în profesionalizarea și consolidarea societății civile rome din România. Prin coordonarea rețelei Roma Forum, organizarea conferinței „Bottom up funding for Roma” și implementarea unei campanii consistente de advocacy, Sastipen a contribuit la întărirea mecanismelor de consultare și la crearea unui parteneriat mai echilibrat între ONG-urile romilor și instituțiile publice responsabile de incluziunea romilor.

IMPACTUL PROIECTELOR SASTIPEN IN DOMENIU ADVOCACY ȘI MONITORIZAREA POLITICILOR PUBLICE

Impactul intervenției Asociației SASTIPEN – Centrul Romilor pentru Politici de Sănătate în domeniul advocacy și monitorizarea politicilor publice de incluziune socială adresate romilor este unul semnificativ, atât la nivel instituțional, cât și la nivel comunitar. De-a lungul anilor, organizația a reușit să transforme problemele identificate în comunități în propuneri concrete de politici publice, contribuind la schimbări structurale și la consolidarea mecanismelor de responsabilitate instituțională.

Un prim impact major îl reprezintă aducerea pe agenda publică a discriminării romilor în sistemul sanitar și integrarea principiilor nediscriminării în procedurile operaționale ale instituțiilor medicale. Prin documentarea și instrumentarea cazurilor de discriminare, precum și prin campanii de advocacy susținute, Sastipen a determinat instituțiile relevante să recunoască existența unor practici discriminatorii și să dezvolte proceduri interne pentru prevenirea și sancționarea acestora. Astfel, intervenția organizației a contribuit la consolidarea cadrului normativ și la creșterea gradului de conștientizare în rândul profesioniștilor din sănătate.

Un alt impact important a fost influențarea procesului de elaborare și actualizare a strategiilor naționale pentru incluziunea romilor. Sastipen, ca parte a consorțiului societății civile implicat în monitorizarea Strategiei Naționale pentru Incluziunea Romilor (SNIR), a contribuit la elaborarea rapoartelor independente privind implementarea măsurilor asumate de stat. Prin aceste rapoarte, organizația a semnalat discrepanțele dintre angajamentele politice și realitatea din teren, formulând recomandări punctuale pentru îmbunătățirea intervențiilor în domeniile sănătății, educației, ocupării și locuirii. Impactul acestei activități s-a reflectat în includerea unor propuneri ale societății civile în documentele strategice și în creșterea presiunii publice pentru implementarea efectivă a măsurilor asumate.

La nivel regional și județean, Sastipen a avut un rol esențial în promovarea asumării responsabilității autorităților județene în procesul de incluziune a romilor. Prin proiecte dedicate Regiunii Sud-Vest Oltenia, organizația a demonstrat că incluziunea socială nu trebuie abordată exclusiv de la nivel central, ci și prin implicarea Consiliilor Județene, instituții cu competențe și capacitate de cofinanțare. Această abordare a generat o schimbare de perspectivă, introducând ideea că politicile pentru romi trebuie integrate în strategiile județene de dezvoltare și în planificarea bugetară locală.

Impactul intervenției Sastipen se reflectă și în consolidarea dialogului instituțional dintre societatea civilă romă și autoritățile publice. Recunoașterea organizației ca partener strategic de către Ministerul Sănătății în procesul de analiză și îmbunătățire a activității de mediere sanitară reprezintă o validare a expertizei acumulate. Prin participarea în grupuri de lucru, consultări publice și mecanisme de monitorizare, Sastipen a contribuit la îmbunătățirea instrumentelor metodologice și la dezvoltarea unor mecanisme mai eficiente de implementare a politicilor.

Un alt efect important al activității de advocacy este întărirea capacității societății civile rome de a exercita un rol de watchdog. Prin coordonarea rețelei Roma Forum și prin organizarea de conferințe și sesiuni de formare, Sastipen a sprijinit ONG-urile romilor să participe activ în procesul de consultare publică, să analizeze documente strategice și să formuleze poziții comune. Astfel, intervenția organizației a contribuit la crearea unei culturi a monitorizării și responsabilității, sporind capacitatea comunităților de a-și susține drepturile.

CENTRUL ROMILOR PENTRU POLITICI DE SĂNĂTATE

La nivel european, implicarea Sastipen în rețele precum ERGO Network și participarea în dialogul cu instituțiile europene au amplificat vocea comunităților rome din România. Organizația a contribuit la transmiterea către Comisia Europeană a informațiilor privind implementarea politicilor naționale și la promovarea valorilor fundamentale europene – egalitate, demnitate umană, nediscriminare și participare activă.

În plan comunitar, impactul advocacy-ului s-a tradus prin creșterea gradului de informare a romilor cu privire la drepturile lor, prin facilitarea accesului la mecanisme de reclamație și prin încurajarea participării la procesele de consultare locală. Prin promovarea abordării „bottom-up”, Sastipen a susținut ideea că politicile publice trebuie construite pornind de la nevoile reale ale comunităților și cu participarea directă a acestora.

În concluzie, intervenția Sastipen în domeniul advocacy și monitorizării politicilor publice a generat un impact multidimensional: a influențat cadrul strategic național, a consolidat dialogul instituțional, a întărit capacitatea societății civile rome și a contribuit la promovarea unei abordări integrate și participative a incluziunii sociale. Prin aceste demersuri, organizația a demonstrat că schimbarea sustenabilă necesită atât intervenții la nivel comunitar, cât și presiune constantă și argumentată asupra decidenților publici.

CONCLUZII SI LECTII INVATATE

Experiența SASTIPEN în domeniul advocacy și monitorizării politicilor publice adresate romilor a demonstrat, în primul rând, că schimbarea reală nu poate fi obținută exclusiv prin intervenții la nivel comunitar, ci necesită o acțiune coerentă și susținută la nivel instituțional. Problemele cu care se confruntă comunitățile rome – acces limitat la servicii de sănătate, discriminare, sărăcie structurală – sunt adesea rezultatul unor disfuncționalități sistemice. Prin urmare, intervenția trebuie să vizeze atât sprijin direct pentru comunități, cât și influențarea cadrului normativ și administrativ.

Una dintre principalele concluzii este că documentarea riguroasă a problemelor din teren reprezintă fundamentul unui advocacy eficient. Cercetările, monitorizările și cazurile instrumentate de Sastipen au oferit legitimitate și credibilitate demersurilor organizației în dialogul cu autoritățile. Fără date concrete și dovezi clare, discursul privind discriminarea sau lipsa de acces la servicii ar fi rămas la nivel declarativ. Astfel, o lecție esențială este importanța corelării intervenției comunitare cu analiza bazată pe evidențe.

O altă lecție învățată este că parteneriatul instituțional trebuie construit gradual și menținut prin dialog constant. Relația cu ministerele, agențiile guvernamentale sau autoritățile locale nu se consolidează doar prin critică, ci prin propuneri constructive și disponibilitate de colaborare. Sastipen a constatat că implicarea în grupuri de lucru, formularea de recomandări clare și asumarea unui rol de expert contribuie la creșterea încrederii și la recunoașterea organizației ca partener strategic.

De asemenea, experiența a arătat că implicarea societății civile rome este esențială pentru legitimitatea și eficiența politicilor publice. Fără participarea directă a comunităților în procesul de consultare și monitorizare, strategiile riscă să rămână formale și slab adaptate realităților locale. Prin consolidarea rețelelor precum Roma Forum, Sastipen a învățat că mobilizarea colectivă amplifică vocea organizațiilor rome și crește capacitatea acestora de a influența deciziile.

Un alt aspect relevant este că advocacy-ul este un proces de durată, ale cărui rezultate nu sunt întotdeauna imediate. Multe dintre recomandările formulate au necesitat ani de dialog și presiune constantă pentru a fi integrate în politici sau proceduri oficiale. Această experiență a evidențiat importanța perseverenței și a coerenței strategice pe termen lung.

Totodată, intervențiile au demonstrat că abordarea „bottom-up” este mai eficientă decât cea exclusiv centralizată. Implicarea autorităților județene și locale, precum și integrarea incluziunii romilor în planurile regionale de dezvoltare, reprezintă direcții esențiale pentru sustenabilitate. Politicile publice devin mai eficiente atunci când sunt asumate la toate nivelurile administrative.

SASTIPEN
CENTRUL ROMILOR PENTRU POLITICI DE SĂNĂTATE

În concluzie, lecțiile învățate arată că schimbarea durabilă presupune combinația dintre expertiză tehnică, mobilizare comunitară și dialog instituțional. Advocacy-ul eficient trebuie să fie fundamentat pe date, orientat spre soluții și susținut de o rețea solidă de parteneri. Experiența acumulată consolidează rolul Sastipen ca actor relevant în procesul de elaborare și monitorizare a politicilor publice, demonstrând că participarea activă a societății civile române este indispensabilă pentru o incluziune socială reală și sustenabilă.

